

Nr 48

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner angående rätt för företagare att skattefritt avsätta medel till särskilda omställnings- och utbildningsfonder m. m.

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 767 av herr *Holmberg m. fl.* och II: 954 av herr *Bohman m. fl.*, vari hemställts bl. a., att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t förelägger 1967 års höst- riksdag förslag om införande av rätt för företag att till särskilda omställnings- och utbildningsfonder skattefritt avsätta medel, avsedda att tagas i anspråk i samband med förutsedda eller pågående strukturförändringar i företagen och i lägen då dessa förutsättes leda till friställning av arbetskraft; samt

2) motionen II: 957 av herr *Ståhl*, vari hemställts, att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om en precisering av den i propositionen nr 1967:56 föreslagna investeringsbankens funktioner på kreditmarknaden samt om en utredning rörande samordningen mellan investeringsbankens verksamhet och den ordinarie bankverksamheten, varvid särskilt genom underhandlingar med affärsbankerna förutsättningar skapas för att dessa skall kunna ingå som delägare och medverkande i investeringsbanken ävensom att nämnda proposition i avbidan på resultatet av den föreslagna utredningen bordlägges till årets höstriksdag.

Ifrågavarande motioner har väckts i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 1967:56 angående bildande av ett statligt kreditaktiebolag för finansiering av investeringar inom näringslivet.

Motionerna I: 767 och II: 954 har hänvisats till statsutskottet, såvitt de avser anslagsfrågor och arbetsmarknadspolitiska åtgärder, samt till bevillningsutskottet, i vad de avser rätt att skattefritt avsätta medel till särskilda omställnings- och utbildningsfonder. I övriga delar har motionerna hänvisats till bankoutskottet.

Motionen II: 957 har, såvitt avser frågan om uppskov med behandlingen av propositionen nr 1967:56 till höstsessionen, hänvisats till statsutskottet och bevillningsutskottet samt i övrigt till bankoutskottet.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 767 och II: 957.

Av innehållet i de förevarande motionerna må här återges följande.

I *motionerna I: 767* och *II: 954* yrkas avslag på förslaget i propositionen nr 1967:56 om inrättande av en statlig investeringsbank. Motionärerna framför alternativa förslag till en sådan bank. Dessa har till syfte att förbättra dels näringslivets arbetsvillkor, dels den enskildes trygghet.

Motionärerna understryker bl. a. vikten av en breddad omskolningsverksamhet. De anser det orimligt att friställd arbetskraft inte kan beredas ny sysselsättning i ett skede, då det svenska samhället brottas med allvarliga bristproblem på betydelsefulla områden, bl. a. inom utbildningssektorn, på vårdområdet, i fråga om viss forskning och inom serviceyrkena. Såväl inom de företag där arbetskraft kan förväntas bli friställd som inom områden där det föreligger behov av sådan arbetskraft bör enligt motionärernas mening utbildningsverksamheten kunna aktiveras med stöd av statsmakterna och i samråd mellan myndigheterna inom berörda områden.

Motionärerna framhåller att vuxenutbildningen, bl. a. bristyrkesutbildningen, har en viktig funktion att fylla. Den bristyrkesutbildning som hittills förekommit, har emellertid bedrivits endast som försöksverksamhet och under relativt kort tid. Motionärerna anser att den bör vidgas till att omfatta vidare arbetsområden.

Det statliga stödet till vuxenutbildning anser motionärerna vara behäftat med avsevärda brister, bl. a. genom att beloppen är otillräckliga. Det är därför endast ett fåtal och oftast större företag som kan bedriva organiserad vuxenutbildning. Utbildningsverksamheten vid företagen bör — menar motionärerna — utbyggas. Detta kan ske bl. a. genom att företagen får möjlighet att skattemässigt avsätta medel till särskilda utbildningsfonder. Dessa skall kunna tas i anspråk i samband med förutsedda eller pågående strukturförändringar i företagen och framför allt i lägen då dessa förändringar förutsättes leda till friställning av arbetskraft.

Motionären i motionen *II: 957* anser att frågan om samordning mellan den föreslagna investeringsbankens verksamhet och den ordinarie bankverksamheten bör göras till föremål för särskild utredning. Därvid bör genom underhandlingar med affärsbankerna förutsättningar skapas för att dessa skall kunna ingå som delägare och medverkande i investeringsbanken. Innan en sådan utredning kommit till stånd är motionären inte villig medverka till att en statlig investeringsbank inrättas och han yrkar därför att propositionen nr 1967:56 bordläggs till årets höstriksdag.

Utskottet

De förevarande motionerna har väckts med anledning av proposition nr 1967:56, vilken innehåller förslag om inrättande av en statlig investeringsbank.

I motionen II: 957 framhåller motionären att frågan om samordning mellan den föreslagna investeringsbankens verksamhet och den ordinarie bankverksamheten bör bli föremål för särskild utredning och att därvid genom underhandlingar med affärsbankerna förutsättningar bör skapas för att dessa skall kunna ingå som delägare och medverkande i investeringsbanken. I avbidan på resultatet av en sådan utredning bör enligt motionärens mening propositionen bordläggas till årets höstriksdag.

I motionerna I: 767 och II: 954 yrkas avslag på förslaget om inrättande av en statlig investeringsbank. Som alternativ till en sådan bank framställer motionärerna yrkanden, vilka syftar till en förbättring av näringslivets arbetsvillkor och den enskildes trygghet. Motionerna innehåller, i vad de hänvisats till bevillningsutskottet, förslag om rätt för företagen att skattefritt avsätta medel till särskilda omställnings- och utbildningsfonder, avsedda att tas i anspråk i samband med förutsedda eller pågående strukturförändringar i företagen och i situationer då en friställning av arbetskraft kan befaras.

Enligt vad utskottet erfarit har bankoutskottet inte funnit skäl biträda det i motionen II: 957 framställda yrkandet om uppskov med behandlingen av propositionen nr 1967: 56 till årets höstriksdag. Vid sådant förhållande finner inte heller bevillningsutskottet skäl tillstyrka bifall till nämnda yrkande. Utskottet avstyrker således motionen i vad den hänvisats till utskottet.

Några delade meningar torde inte råda om omskolningsverksamhetens stora betydelse från arbetsmarknadspolitisk och samhällsekonomisk synpunkt. Sådan verksamhet förekom fram till år 1957 i relativt ringa omfattning. Under senare år har den emellertid ökat kraftigt och är i dag ett viktigt hjälpmedel i kampen mot den arbetslöshet som betingas av strukturförändringar inom näringslivet.

Utbildning i form av omskolning och fortbildning ingår också som en betydelsefull del i de riktlinjer för den framtida arbetsmarknadspolitiken, vilka antogs av förra årets riksdag på grundval av förslag i prop. nr 1966: 52. Den utvidgning av den arbetsmarknadsinriktade vuxenutbildningen som då beslöts bör enligt prop. nr 1967: 85 kompletteras dels med förstärkningar av resurserna för folkbildningen, dels med lokal- och riksrekryterande vuxenutbildning. Utskottet vill även erinra om att riksdagen tidigare i år fattat beslut om vidgade bidragsmöjligheter vid företagsutbildning av äldre arbetskraft och att utredningen om kontant stöd vid arbetslöshet (KSA-utredningen) genom tilläggsdirektiv i april i år fått i uppdrag att med förtur behandla frågan om lämpliga former för stöd åt äldre arbetstare och att utforma förslag till lämpliga stödformer.

Betydelsefulla reformer på omskolnings- och fortbildningsområdet har sålunda redan vidtagits eller föreslagits. Att jämsides med dessa — för staten kostnadskrävande — reformer införa en rätt till skattefri fondavsättning av medel för omskolnings- och utbildningsverksamhet anser utskot-

tet inte motiverat. Stödet till omskolningsverksamheten bör således enligt utskottets mening ske i enlighet med de riktlinjer som uppdragits i propositionerna nr 1966:52 och nr 1967:85. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 767 och II: 954 i vad motionerna hänvisats till bevillningsutskottet.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att följande motioner, nämligen

- 1) de likalydande motionerna I: 767 av herr Holmberg m. fl. och II: 954 av herr Bohman m. fl., samt
 - 2) motionen II: 957 av herr Ståhl,
- i vad motionerna hänvisats till bevillningsutskottet, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 9 maj 1967

På bevillningsutskottets vägnar:

TAGE MAGNUSSON

Närvarande:

från första kammaren: herr Einar Eriksson, fröken Ranmark*, herrar Yngve Nilsson, Elofsson, Tage Johansson*, Wirmark*, Erik Filip Petersson*, Paul Jansson, Ottosson* och Ahlmark; samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås, Engkvist, Asp*, fru Nettelbrandt, herrar Eriksson i Bäckmora, Enskog*, Kristenson*, Carlsson i Västerås, Josefsson i Halmstad* och Börjesson i Falköping.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Yngve Nilsson, Ottosson* och *Magnusson* i Borås, vilka — under återopande av innehållet i motionerna I: 767 och II: 954 — ansett, att utskottet under punkten 1 bort hemställa,

att riksdagen, med bifall till de likalydande motionerna I: 767 av herr Holmberg m. fl. och II: 954 av herr Bohman m. fl., måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t förelägger 1967 års höstriksdag förslag om införande av rätt för företag att till särskilda omställnings- och utbildningsfonder skattefritt avsätta medel, avsedda att tagas i anspråk i samband med förutsedda eller pågående strukturförändringar i företagen och i lägen då dessa förutsättes leda till friställning av arbetskraft.

Särskilt yttrande

av herrar *Elofsson, Erik Filip Petersson, Ahlmark*, fru *Nettelbrandt*, herrar *Eriksson* i Bäckmora, *Enskog* och *Börjesson* i Falköping, vilka anfört följande:

»Folkpartiet och centerpartiet har under innevarande års riksdag lagt fram en rad förslag om arbetsmarknadspolitiska åtgärder med särskild bakgrund i den pågående strukturomvandlingen. De förslag som vi väckt i anledning av proposition nr 56 har behandlats av statsutskottet i dess utlåtande nr 112. Vi vill hänvisa till detta utlåtande samt till vad vi anfört om arbetsmarknadspolitiken vid bankoutskottets behandling av sagda proposition.»